

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. І. Франка, 19
тел.: (044) 235-23-78, факс: 235-32-57
E-mail: info@mincult.gov.ua

08 08 2017 1425/26-1/10-17

28902/1/1-17 від 28.07.2017

На № _____

Народному депутату України
В. І. Вовку

Шановний Вікторе Івановичу!

Міністерство культури України розглянуло Ваш запит щодо невідкладних заходів з метою повернення в Україну національних реліквій – останків Ярослава Мудрого та ікони св. Миколи Мокрого, який надійшов листом Секретаріату Кабінету Міністрів України № 28902/1/1-17 від 28.07.2017, та інформує.

Щодо утворення міжвідомчої робочої групи з перевірки місця знаходження, ідентифікації та повернення в Україну останків Ярослава Мудрого та ікони св. Миколи Мокрого

Проблема ідентифікації та повернення в Україну вказаних реліквій є надзвичайно складною, делікатною і багатоплановою. Успішне її вирішення, на думку Міністерства культури України, залежить, передусім, від формування максимально повної та ретельно задокументованої доказової бази з незаперечним підтвердженням обставин і шляху переміщення їх з України до сучасного місця зберігання.

На даному етапі створення міжвідомчої робочої групи з перевірки місця знаходження, ідентифікації та повернення в Україну останків Ярослава Мудрого та ікони св. Миколи Мокрого вбачаємо передчасним.

Водночас, інформуємо, що Міністерством культури України формується міжвідомча робоча група з питань розшуку і повернення викрадених та втрачених культурних цінностей за участю представників Міністерства культури України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Генеральної прокуратури України, Державної фіскальної служби України, Державної прикордонної служби України, Національної поліції України, в тому числі Укрбюро Інтерполу Нацполіції, НАН України, інших зацікавлених установ. Координація роботи вказаної робочої групи здійснюватиметься Мінкультури. До організації роботи у межах діяльності

вказаної міжвідомчої робочої групи можна буде залучати істориків, археологів, антропологів, мистецтвознавців тощо.

Щодо запиту до Уряду США з проханням сприяти перевірці місця знаходження й ідентифікації останків Ярослава Мудрого та ікони св. Миколи Мокрого та відповідного запиту про повернення в Україну національних реліквій

У 2016 році Національним заповідником «Софія Київська» (далі – Заповідник) було направлено звернення до Посольства США в Україні, у зв'язку з чим справу з надання допомоги в установленні місцезнаходження та повернення культурних цінностей часів Ярослава Мудрого, які належать до культурної спадщини України та, ймовірно, перебувають у церкві Святої Трійці у Нью-Йорку, було взято до уваги центральним бюро Інтерполу в Сполучених Штатах Америки.

Для здійснення огляду, фахових досліджень та ідентифікації раритетів, зокрема, ікони Миколи Мокрого, місцезнаходження якої в інтер'єрі церкви Святої Трійці Нью-Йорка зафіксоване С. Білоконем і директором Заповідника Н. Куковальською, потрібен доступ, якого наразі керівництво церкви Святої Трійці (о. В. Вронський) не надає.

При цьому варто зауважити, що процес дослідження ікони багатоступінчастий, потребує демонтажу згаданої ікони, перенесення її в інше приміщення, спеціально пристосоване для здійснення відповідних маніпуляцій (зокрема, відбір проб, мікроскопічне та оптичні дослідження, фотофіксація процесу), і розміщення на горизонтальній поверхні. Також при цьому має обов'язково здійснюватися фотофіксація окладу й дошки з лицьової та зворотної сторін, вказуватися стан їх збереженості та прийматися рішення про необхідність здійснення реставрації – для окладу, консервації чи реставрації – для ікони.

З огляду на те, що ікона розміщена в діючому храмі та має багатовікове існування, вона, напевно, вкрита товстим шаром забруднень та кіптяви від свічок, що вкрай негативно впливає на стан її збереженості, зокрема, іконописного шару та металу окладу. У результаті тривалого впливу зазначених негативних чинників фарбовий шар піддається поступовому руйнуванню, яке проявляється у втраті його механічної міцності та зчеплення (адгезії) з ґрунтом (левкасом) та основою (дошкою).

Вищезазначене вказує на те, що до процесу наукового дослідження ікони мають бути залучені висококваліфіковані мистецтвознавці, реставратори, історики, культурологи. Це потребує чимало часу, значного фінансування та матеріально-технічної бази.

Але першочергово вбачається за доцільне проведення консультацій з ієрархами Української Православної церкви у США, а також провідними громадськими діячами української діаспори цієї країни, оскільки питання щодо повернення святинь до України, яке з 2010 року так активно обговорюється в Україні, загалом української громади американського континенту мало відоме. Саме під патронатом УПЦ США, за попередніми даними, зберігаються обидві

реліквії (принаймні, одна з них – ікона Миколи Мокрого), і їхнє повернення в Україну – справа доброї волі настоятелів Церкви та української громади.

У цьому ключі на сьогодні Міністерством культури України підготовлено проект листа Прем'єр-міністра України В. Гройсмана до Першоієрарха Української Православної Церкви Америки Митрополита Антонія та Президента Консисторії Української Православної Церкви Америки Єпископа Даниїла щодо їх згоди та сприяння в уможливленні процесу наукового дослідження ікони Миколи Мокрого (якою опікується громада бруклінської парафії Святої Трійці під духовним проводом о. В. Вронського) та механізму його проведення, яке дозволить з беззаперечною точністю визначити вік та стан збереження цієї святині.

З повагою

В. о. Міністра

Т. В. Мазур

ДОВІДКА

У зв'язку з перебуванням Нишука Є.М., Міністра культури України, у щорічній відпустці в період з 24 липня 2017 року по 11 серпня 2017 року його обов'язки виконує заступник Міністра культури України Мазур Т.В. (наказ Міністерства культури України від 12.07.2017 року № 559/0/17-17 «Про щорічну відпустку»).

Начальник управління
персоналу

Д.О. Шевчук